

Tajemství světoznámých Tiffanyho lamp
Dosud nezveřejněný příběh umělecké designérky
Clary Wolcottové

ECHO HERONOVA POLEDNE U TIFFANYHO

Echo Heronová
POLEDNE U TIFFANYHO

Echo Heronová

POLEDNE
U TIFFANYHO

Přeložila
Blanka Petáková

Tato kniha je fikce. Některé postavy a děje vylíčené v tomto románu jsou dílem autorčiny fantazie. Podobnost se skutečnými osobami, ať už žijícími, či zesnulými, místy a událostmi může být pouze náhodná.

Copyright © 2012 by Echo Heron

Translation © Blanka Petáková, 2015

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-709-2

*Na památku
Clary Pierce Wolcottové Driscollové Boothové*

15. prosince 1861 – 6. listopadu 1944

Když se dívám na okna, mozaiky a lampy, které vytvořila má sestra, vidím v nich její duši. Vždy jsem Claru považovala za jednu z Bohem vyvolených. Dostalo se nám požehnání žít v její společnosti a kráčet v jejím světle. Její památka je hvězdou, která nám bude zářit do konce našich dnů.

Emily Wolcottová, 1944

ÚVODNÍ SLOVO AUTORKY

U^{TO KNIHU} jsem začala psát v lednu 2007 poté, co jsem na Rozhlasové stanici *National Public Radio* vyslechla pořad o nálezu třinácti set třiatřiceti dopisů napsaných mezi lety 1853 a 1930. Z větší části šlo o pravidelné týdenní zprávy, které si Clara Wolcottová vyměňovala se svou matkou Fannií a se dvěma ze svých tří sester, Emily a Kate. Zažloutlé stránky dopisního papíru ukrývají pozoruhodné tajemství – totiž že autorkou ikonických Tiffanyho lamp, mnoha vitráží a mozaik je právě Clara, nikoli Louis C. Tiffany, ačkoli on to vždycky tvrdil.

Po většinu svého spisovatelského života se snažím vzdávat hold pozoruhodným ženám, které zůstaly nepovšimnuty právě proto, že byly ženami. Když jsem si přečetla svěží a barvitě Clařiny dopisy, v nichž líčí každodenní život v New Yorku na přelomu století, cítila jsem, že ji musím vyvést ze stínu Louise Tiffanyho a po zásluze jí dopřát její vlastní světlo. Clara Wolcottová byla bezpochyby nejen mimořádnou ženou, která předběhla svou dobu o mnoho let, ale i jednou z neplodnějších a nejoriginálnějších umělekyní Ameriky.

Clařiny dopisy se staly základním kamenem této knihy a spolu s výňatky z jejího deníku mi posloužily k tomu, abych vtiskla tvar dialogům, dějovým liniím a jednotlivým scénám. Při dotváření atmosféry, místa a doby, do níž je Clařin příběh zasazen, jsem se opírala o studium reálií, zároveň jsem však spoléhala i na svou intuici.

Můj pohled na osobnost a charakter Louise Comforta Tiffanyho je podložen četnými životopisnými a dobovými materiály. Tiffanyho deníkové zápisky, které zde předkládám, vycházejí sice z faktů, ale jsou fikcí, neboť se dochovalo jen velmi málo jeho osobních písemných záznamů.

Okna popisovaná ve scéně, v níž Clara navštíví kostel ve městě Troy, nebyla v době Clařiny návštěvy ještě hotova, ale troyské kostely sv. Pavla, sv. Jana a sv. Josefa se pyšní překrásnými vitrážovými okny z Tiffanyho dílny.

Snažila jsem se zachytit věci tak, jak se skutečně staly, ale pokud jsem to považovala ze spisovatelského hlediska za vhodné, neváhala jsem upravit charaktery jednajících postav, časové poměry a události tak, aby vyhověly potřebám mé knihy. Snad mi čtenáři tuto opovážlivost prominou.

Věřím, že pro Claru, tu zamyšlenou ženu na fotografii na originálním přebalu knihy, by bylo poctou, že si po mnoha letech strávených v ústraní a v Tiffanyho stínu, přečtete její příběh.

1888–1892

**Sklářská společnost Tiffany Manhattan, roh Čtvrté avenue
a Východní dvacáté páté ulice č. 333–35
7. května 1888**

CLARA WOLCOTTOVÁ a její mladší sestra právě přecházely ulici, když zpoza rohu vyrazilo spřežení. Koně se s divokým výrazem v očích řítily zběsile kupředu a Clara instinktivně ztuhla v polovině kroku. Bez dechu zírala na vyděšeného vozku, který stál na kozlíku a zoufale přitahoval opratě. Ze všech stran se ozývaly výkřiky. Koně změnili směr až v posledním okamžiku. Plně naložený vůz chvíli balancoval jen na dvou kolech, vzápětí s hlasitým žuchnutím dopadl zpět na všechna čtyři a prohnal se kolem obou dívek. Minul je jen o pár centimetrů.

Clara vydechla a sevřela pevněji desky. Vlastně jí dělalo radost, že takové vypjaté situace zvládá mnohem lépe než dřív. Když přijela do New Yorku poprvé, děsil ji pouhý zvuk přibližujícího se vozu. Teď si jen upravila sukni a rázným krokem vykročila do oblaku prachu.

Josie spěchala za ní a přidržovala si klobouk. „Nemůžeš trochu zpomalit?“

„Významní obchodníci, jako je pan Tiffany, neradi čekají. Zvláště když jde o dvě přivandrovalé nuzačky, které k němu přicházejí žebrat o práci,“ křikla Clara přes rameno do hluku ulice.

„Nejsme nuzačky a ty nejsi žádný přivandrovalec. Vždyť bydlíš v New Yorku už víc než rok, Claro.“

„Právě proto, že tady žiju víc než rok, bys mi měla věřit. Když se člověk opozdí na důležitý přijímací pohovor, může si být téměř jistý, že z něj nuzák brzy bude.“

Clara energicky rázovala k budově Tiffanyho společnosti. Tvářila se klidně, ale pod zdánlivě vyrovnaným zevnějškem se chvěly nervy napjaté k prasknutí. Zdálo se k nevíře, že za chvíli bude mít možnost předložit svou práci samotnému Louisi Tiffanymu. Už samo setkání s věhlasným magnátem bylo dostatečným důvodem k nervozitě, a kdyby snad ne, stačilo, aby si připomněla, že matka a sestry nepochybně informovaly každého v okruhu padesáti mil od rodinné farmy v Ohio, že v tuto chvíli míří na pohovor, který bude mít zásadní význam pro její budoucnost. Ona a Josie se na několik příštích týdnů zaručeně stanou vděčným tématem, které bude při večeři probírat každá domácnost od Tallmadge až po Kent.

Vešly do vstupní haly, a když dospěly asi do poloviny, vrazil do Clary podsaditý muž. Upíral pohled na hodinky a zjevně nevnímal nikoho a nic okolo sebe. Claře upadly na zem desky a jemu sletěl z hlavy klobouk.

„Koukejte na cestu, ženská!“ zavrčel a sehnul se pro něj.

Clara se k němu s opovržením otočila. Ani po roce si nezvykla na neotesané móresy newyorských mužů a na nezdvůřilost, s jakou se chovali k ženám. V Tallmadge, a dokonce ani v Clevelandu by se žádný muž takhle hrubě nezachoval.

„Promiňte, pane, ale myslím, že na cestu byste se měl dívat spíš vy sám.“

„To je ale drzost! Ženským by se mělo zakázat, aby pobíhaly po ulicích samy a bez dozoru jako divoká zvěř!“

„A vás, pane, by měl někdo naučit základním pravidlům, která dodržuje každý civilizovaný muž ve slušné společnosti.“

Hrubián odkráčel se zrudlým obličejem a kloboukem komicky posazeným nakřivo.

Clara zdvihla desky a pokradmu zalétla pohledem k sestře. Josie byla bledá, obličej měla pokrytý krupějemi potu a ruku si tiskla k prsům, jako by se snažila zamáčknot bolest, která se tam občas ozývala. Jindy by Clara trvala na tom, aby se posadily a odpočinuly si, ale dnes nemohla připustit, aby je Josiino chatrné zdraví zdrželo. Věřila, že zaměstnání u Tiffanyho se pro ni stane vstupenkou do světa, o kterém snila od chvíle, kdy si poprvé uvědomila, že chce ži-

vot zasvětit umění. A chce-li Josie také vést život newyorské umělkyně, bude si muset na neomalenost druhých rychle zvyknout.

Clara zachytila svůj odraz v jednom ze zrcadel rozvěšených na stěnách haly. Zastavila se, aby se upravila. Celý týden si odpírala obědy, aby ušetřila potřebnou sumu a mohla si vypůjčit modré taftové šaty, které teď těsně obepínaly její štíhlý pas a boky a hladce splývaly ke kotníkům. Z módy vyšly teprve nedávno a jen velmi zkušená švadlena by poznala, že jde o model z minulého roku.

Josie už teď stála vedle ní. Podle současných módních trendů bylo možné považovat obě dívky za atraktivní, přestože měly naprosto odlišné rysy. Oříškově hnědé oči, vystouplé lícní kosti a smyslná ústa dodávaly Claře exotický vzhled, který ostře kontrastoval s jemným dívčím vzezřením její sestry.

Clara pohlédla na hodiny v hale a popadla Josii za ruku. „Musíme si pospíšet!“

Chvatně udělala tři kroky vpřed, ale pak si všimla výtahu a otočila se směrem k němu. „Pojedeme zdviží!“

„Do toho pekelného vynálezu nevročím!“ zastavila se Josie a rezolutně zavrtěla hlavou. „Utrhne se s námi a zabijeme se!“

„Nebud' hloupá! Výtah je moderní vynález. Za pár vteřin s ním vyjedeme do třetího patra a vystoupíme z něj svěží, jako bychom právě vyšly ze salonu.“

Josie vytáhla z rukávu kapesníček a otřela si pot na obličeji a na krku. „Radši ta tři patra vyběhnu a budu celá schvácená, než bych riskovala život v téhle smrtící pasti.“

Clara popuzeně vzdychla a vydala se za Josií do schodů. V skrytu duše byla ale ráda, že nemusí přiznat, že neví, jak se ten výtah ovládá.

Clara zdvihla ruku, aby zaklepala na dveře, na nichž se zlatými písmeny skvělo jméno *Louis C. Tiffany*. V tu chvíli ji zachvátily úzkost a zmatek. Zavřela oči a v duchu si znovu rychle prošla své práce. Zcela určitě jsou stejně dobré jako to, co viděla v galeriích. A Louis Tiffany to navzdory svému ohromnému bohatství a proslulosti jistě pozná také. I on je koneckonců umělec, přestože podle Clařina názoru po-

strádají jeho kresby a vitráže vášeň a sebejistotu a jeho talent nachází uplatnění především v moderním a okázalém interiérovém designu.

Znovu zvedla ruku, ale vtom se dveře otevřely. Před ní stál nápadně hezký muž v béžovém obleku z čínského hedvábí. Nepozdravil a mlčky na Claru zíral, jako by spatřil ducha. Byla by to trapná chvíle, kdyby Clara také nezůstala stát, ohromená Tiffanyho zjevem. Ten štíhlý, elegantní a upravený pán, kterého měla před sebou, neodpovídal ani v nejmenším její představě tlustého chlapíka s podbradkem. Netušila, co říct, a tak se jen usmála.

On na její úsměv okamžitě zareagoval: „Promiňte. Pojdte dál. Jsem Louis Tiffany.“

Clara porušila pravidla správného chování dámy z vyšší společnosti a natáhla ruku k pozdravu dřív než on. „Já jsem Clara Wolcottová a tohle je má sestra Josephine Wolcottová.“

„Přišly jste přesně,“ odušil a potrásl jí pravicí. „Vlastně dokonce o chvíličku dřív. Našly jste nás bez potíží?“

„Tuhle část města dobře znám,“ odpověděla Clara a odkašlala si, aby zakryla rozechvění v hlase. „Snažím se být dochvilná navzdory drožkářům, kteří se mě ustavičně snaží přejet.“

Zdálo se, že ji vůbec neposlouchá. Dál držel její ruku ve své a se zaujetím si Claru prohlížel. Nedokázala se ovládnout a naprosto otevřeně na něj hleděla také. Byl to skutečně velmi pohledný muž, který by leckteré ženě snadno popletl hlavu. Neposlušné vlnité tmavé kučery jako rozfoukané větrem kontrastovaly s elegantně zaštríženou bradkou a knírkem. Široké čelo, široká ústa a rovný nos byly dokonalé. Ale pozornost přitahovaly především oči. Byly velké, zářivě modré a pyšnily se pronikavým, ostrým pohledem dravce. V Claře vzbuzovaly pocit, že do ní Tiffany vidí a dokáže jí číst myšlenky.

V nejbližším koutě místnosti stál téměř neviděn jakýsi muž, který teď zakašlal a pokročil kupředu.

Tiffany konečně pustil Clařinu ruku a pokývl lehce hlavou. „Tohle je Henry Wyckoff Belknap, umělecký ředitel naší společnosti.“ Odmlčel se a dodal: „Ve firmě je samozřejmě až tím druhým po mně.“

Ze stínu vystoupil drobný, dokonale oblečený pán a pozdravil obě dívky úklonou a milým úsměvem. Byl velmi štíhlý a působil tak mladistvým dojmem, že by si ho člověk snadno spletl s chlapcem.

„Prosím, dámy, posadte se,“ pokynul Tiffany ke dvěma židlím, které stály u jeho pracovního stolu. Sám usedl naproti nim, posunul si na nose cvikr a zahleděl se do jakéhosi papíru. Clara v něm okamžitě poznala svůj dopis, ve kterém mu nabízela své služby.

Seděla proti oknu a jasné světlo ji oslepovalo. Zabořila podpatky do koberce a pokusila se těžkou židli posunout. Zprvu to nešlo, ale nenechala se odradit. Zkusila to znovu a nakonec postrčila židli do stínu, aby na Tiffanyho dobře viděla.

„Po ukončení akademie jste tedy nějakou dobu učila?“

Ulevilo se jí, že pro začátek nezvolil náročnější téma, a přikývla. „Ano, přijala jsem místo v soukromé dívčí škole, ale nebyla to práce pro mne. Mým životním cílem vždycky bylo stát se návrhářkou.“ Položila si desky na klín a začala rozvazovat šňůrky. „Jak jsem už zmínila ve svém dopise, dovolila jsem si přinést několik svých –“

„A poté, co jste odešla z učitelského místa, jste se zapsala na Western Reserve, školu návrhářství pro ženy, kterou jste dokončila jako nejlepší v ročníku, je to tak?“

„Ano. Když jsem byla –“

Upřeně se na ni zadíval a opět ji přerušil: „Kdy jste zjistila, že chcete být umělkyní, a jak se stalo, že jste se ocitla tady, v mé kanceláři?“

Rozhodla se, že odpoví trochu zešíroka: „Jako první rozpoznala můj talent matka a poslala mě do Clevelandu. Tam jsem brzy zjistila, že nejlepším místem pro umělecká studia je New York City, a od té doby jsem věděla, že chci žít tady.“

O několik let později mi má nejlepší kamarádka Alice Gouvyová navrhla, abychom se sem společně přestěhovaly a zapsaly se na Art Students' League. Přivydělávala jsem si tak, že jsem seděla modelem na hodinách kreslení George Walda. To on mi řekl, že u Tiffanyho hledají návrhářku, která má zkušenosti s –“

„Také zde píšete, že se těšíte dobrému zdraví, denně cvičíte a máte ráda operu a divadlo.“

Náhlá změna tématu ji trochu vyvedla z míry, ale vzpomněla si na Waldovo upozornění, že Tiffany má pověst výstředního člověka a že se jeho podivínstvím nemá nechat zaskočit.

„Když si to mohu dovolit, chodím do divadla moc ráda...“

Tiffany ji pozoroval s neskrývaným pobavením. „Hm, divadlo patří i k mé oblíbené zábavě. Kdo jsou podle vás nejlepší herci současnosti, slečno Wolcottová?“

Zamyslela se. „Bezpochyby Sarah Bernhardtová. A samozřejmě Edwin Booth. Je to největší tragéd naší doby. A slečna Bernhardtová má úžasný dar řeči. Věřím, že je –“

„Ale Booth je přece bratrem Johna Wilkese Bootha, který zavraždil prezidenta Lincolna!“

„To je pravda,“ odpověděla váhavě, „ale s jeho hereckým uměním nemá ten příbuzenský vztah nic společného. Podle toho, co jsem četla, jsou všichni tři bratři Boothové velmi talentovaní herci, a to bez ohledu na nevypočitatelnost politického přesvědčení, které měli či mají.“

„Aha.“ Tiffany stiskl rty a dal se znovu do čtení. O chvíli později se mu v očích kmitla jiskřička vzrušení.

„Zastávala jste manažerskou pozici u společnosti Ransom and Company v Clevelandu, která se zabývá navrhováním nábytku v maurském stylu?“

Šťastná, že jí jeho otázka poskytla pevnou půdu pod nohama, kývla. „Ano, dva roky jsem tam pracovala jako hlavní návrhářka. Měla jsem pod sebou patnáct lidí, kteří –“

„Pro ten styl mám slabost,“ nenechal ji Tiffany opět domluvit. „Maurské prvky používám v řadě vlastních architektonických i designérských projektů.“

„Jistě, maurský styl je zajímavý,“ přisvědčila a vůbec si nebyla jistá, jestli je správné, aby projevila svůj názor, když se na něj Tiffany neptá, zvláště když s úsudkem svého potenciálního zaměstnavatele tak docela nesouhlasí. „Maurské prvky mohou najít široké uplatnění v architektuře, jak jste to brilantně dokázal na svém sídle Lenox Hill. Ale pokud jde o interiér, kloním se spíše k orientální jednoduchosti. Zdá se mi, že lépe vyhoví požadavkům na dekorativní eleganci a osobní pohodlí. Japonský styl s minimální výzdobou a čistými liniemi je podle mého soudu –“

Belknap v rohu přepadl záchvat kašle, kterým se marně snažil zakrýt smích. Okamžitě se odmlčela a podívala se na Tiffanyho s obavou, jestli se ho její svobodomyslná řeč nedotkla. Ale Tiffany se nemračil. Naopak, usmíval se. Nechápala proč a napadlo ji, že si s ní jenom pohrává.

Znovu se vrátil k jejímu dopisu. „Když jste přestala pracovat pro Ransoma, přestěhovala jste se do New Yorku a studovala na Umělecké škole Metropolitního muzea? Soustředila jste se na –“

„Ano,“ odpověděla a téměř si neuvědomila, že teď v půli věty přerušila ona jeho. „Chtěla jsem –“

Hleděl na ni se zdviženým obočím a zešíroka se přitom usmíval. Obě dívky mu podvědomě úsměv oplatily.

„Je to více než uspokojivé, slečno Wolcottová!“ poklepal prstem na papír. „Přijete tady, že jste studovala dekoraci interiérů?“

„Clara byla jedinou ženou v celém ročníku,“ vložila se do hovoru Josie. „A měla nejlepší výsledky.“

„Má sestra ale neříká, jak velké pomoci se mi dostalo od ostatních studentů. Ujišťuji vás, že byli stejně schopní jako já...“

Tiffany k ní natáhl ruku. Na okamžik ji to zmátlo a pomyslela si, že to snad má být pozdrav na rozloučenou, kterým chce pohovor ukončit. Už už se chystala mu pravíci potrást, ale pak si uvědomila, že chce jen vidět její portfolio.

Vzal si od ní kožené desky, položil je na stůl a otevřel s opatrností, jakou by od něj nečekala. Belknap přistoupil blíž. Oba muži stáli vedle sebe a hodnou chvíli si beze slova prohlíželi její práce. Potěšilo ji, že nespěchají a zkoumají akvarely i skici celé minuty. Belknap vzal dokonce několik akvarelů do ruky a prohlížel si je s nadšeným vzrušením dítěte, které konečně dostalo vytoužený dárek.

Když Tiffany došel k nejlepší z kreseb – byl to kolibřík –, vzhlédl k ní s respektem, který u něj zatím neviděla. Jako by v tu chvíli spatřil duši jejího umění. Mlčela a tajil se v ní dech.

„Dokonalá práce, slečno Wolcottová,“ pronesl nakonec tiše. „Máte skvělý cit pro barvu i detail. Oba dva jsme stejného uměleckého založení. Stejně jako vy i já sám hledám inspiraci v přírodě.“

S úlevou si oddechla. „Děkuji. Mám i další práce včetně návrhů, které jsem dělala pro firmu Ransom. Budete-li chtít, přinesu je zítra.“

„To nebude nutné,“ odvětil a podal jí desky zpět. „To, co jsem viděl, je více než přijatelné. Žádný další důkaz vašich schopností už nepotřebuji.“

Pak zmlkl. Během okamžiku si dokázal vytvořit odstup ode všech v místnosti. Zdálo se, že se stáhl do sebe a na něco se soustředí. Nedokázala ovšem odhadnout, co by to mohlo být. Co když se snaží najít správná slova, aby jí sdělil, že její schopnosti jsou sice prvotřídní, ale ne dost dobré pro firmu Tiffany? Po chvíli se otočil k Belknapovi.

„Sepíšu všechny potřebné pokyny a pak bych rád, abyste dámy odvedl dolů a představil je panu Braceymu.“ Nato se nečekaně otočil k Josii. „Kde teď se sestrou bydlíte, slečno Wolcottová?“

Jeho otázka zaskočila Josii natolik, že se mlčky podívala na Claru, a ta odpověděla za ni: „Bydlíme v penzionu slečny Toddové v Brooklynu. Nedaleko od parku Fort Greene. Možná to tam znáte.“

Jakmile vypustila ta slova z úst, přála si je vzít zpět. Bylo značně nepravděpodobné, že by Louis Tiffany znal penziony nebo jejich majitele.

Tiffany Clařina slova ostentativně ignoroval a dál upíral pohled na Josii. „Ve své žádosti o zaměstnání uvádíte, že jste se zapsala do podzimního uměleckého kurzu na Art Student's League. Ale přesto se ucházíte i o práci u Tiffaného, je to tak?“

Josie odpověděla tak tiše, že se musel naklonit, aby jí rozuměl: „Myslely jsme si – já, naše matka a sestry –, že by bylo nejlepší, kdybych svá studia doplnila praktickými zkušenostmi.“

Dlouho na ni hleděl a pak promluvil mírnějším hlasem: „Je vám teprve sedmnáct, slečno Wolcottová. To je velmi citlivý věk. Obávám se, že být zaměstnaná u nás a zároveň studovat by pro vaše zdraví představovalo příliš velkou zátěž.“

„Jsem si jistá, že ne,“ zavrtěla Josie hlavou. „Jak říkáte, jsem mladá, a to mi dává sílu, kterou budu pro náročný studijní a pracovní program potřebovat.“

Ještě jednou se na ni pátravě zadíval, pak usedl za masivní stůl a dal se do psaní. Několik minut rušilo ticho v místnosti jen občasné zaškrábání jeho pera.

O čtvrt hodiny později si sestry vyměnily kradmý pohled. Clara se chystala, že si odkašle, ale v tu chvíli odložil Tiffany pero a složil několik listů papíru.

„Po dílně vás provede Daniel Bracey, vedoucí oddělení skla. Ten vám také zodpoví všechny otázky.“

Clara se zdvihla ze židle, ale Tiffany pokynul rukou, aby si znovu sedla. „Vaše povinnosti na pozici uměleckého návrháře jsou zcela jasné. Když přijde objednávka, sejdu se s vámi a vysvětlím vám, co si klient přeje. Většinou jde o okna pro kostely a jiné církevní stavby, ale v poslední době se objevilo i několik soukromých klientů, kteří chtějí mít naše okna ve svých domech.

Až budete mít hotovou skicu návrhu včetně barevného schématu, přinesete mi ji. Pokud váš návrh schválím, vytvoříte předlohu, to jest velký nákres v měřítku jedna ku jedné.“

Na okamžik se jí pátravě zahleděl do tváře, jako by napůl čekal, že bude protestovat. „Až bude i toto hotovo, vybere te vhodné sklo a nařežete ho. Povedete si přesné záznamy o každém použitém druhu skla a o jeho váze a budete si zaznamenávat i čas, který jste každým úkonem strávila.

Pan Bracey a jeho lidé pak připraví profily...“ Všiml si zmatených výrazů obou dívek, povzdychl si a vysvětloval: „Jsou to olověné pásky, do kterých se jednotlivé dílky skla zasazují jako do rámečků. Prostě je drží u sebe.“ Počkal si na chápavé přikývnutí a pokračoval: „Já pak vaši práci posoudím a vy provedete změny podle mých pokynů a mého rozhodnutí. Je to jasné?“

„Ano,“ odpověděla Clara se sebedůvěrou, kterou necítila.

„S ohledem na vaše předchozí zkušenosti zhodnotím vaši práci po šestiměsíční zkušební době. Pokud se ukáže, že jste schopná a že vaše pracovní výsledky splnily má očekávání, povýším vás. Ostatní dívky potřebují někoho rozhodného, kdo by je řídil. Do práce přijdete příští pondělí přesně v osm hodin. Nedochvilnost se u Tiffanyho netoleruje za žádných okolností.“

Clara se na své židli naklonila kupředu. „Děkuji, pane Tiffany. Těším se na...“

„Pracovní doba,“ hovořil dál, jako by ji neslyšel, „je od pondělí do pátku od osmi do pěti a v sobotu od osmi do půl čtvrté. Na základě toho, co jsem viděl a jak jsem ohodnotil vaše schopnosti, a s ohledem na odpovědnost vaší pozice stanovuji vaši mzdu na deset dolarů a padesát centů týdně.“

Pak přesunul pozornost k Josii. „Pokud jde o vás, slečno Wolcottová, myslím si –“

„Prý mám velký umělecký talent,“ skočila mu Josie do řeči.

Zdalo se, že se Tiffany rozesměje, ale pak si to rozmyslel. „V tom případě budete pracovat jako asistentka své sestry. Váš plat bude pět dolarů týdně. Ovšem až začne váš umělecký kurz, měla byste se soustředit na studium. V té době se vaše pracovní doba sníží na polovinu a mzda taktéž. Svůj pracovní program si můžete upravit tak, aby co nejlépe odpovídal vašim studijním potřebám. Vyhovuje vám to?“

„Ano, pane. Jsem vám velmi vděčná. Doufám, že –“

Tiffany nečekaně vstal a vykročil ke dveřím. Bylo to nepochybné znamení, že rozhovor je u konce.

Clara se pomalu zvedla, jako by se budila ze sna. Zdalo se jí nemožné, že ji právě zaměstnal jeden z nejslavnějších a nejúspěšnějších mužů v New Yorku. Pohovor jistě netrval déle než půl hodiny, ale ona přesto cítila, že se její život navždy změnil.

Spolu s Belknapem následovali Tiffanyho na chodbu, kde dal šéf Belknapovi instrukce: „Henry, tohle předejte panu Braceymu a zajistěte, aby slečnám Wolcottovým ukázal celé oddělení. Přejí vám hezký den, dámy.“

Clara se cítila tak vzrušená, že se málem uklonila. „Děkujeme vám, pane Tiffany. Nedovedu vyjádřit, jak –“

Louis Tiffany však bez dalších okolků udělal krok zpět a zavřel dveře své kanceláře.

Ze strachu, že by se rozesmály, kdyby se koukly jedna na druhou, se obě sestry otočily k Belknapovi, který se zdál stejně vyvedený z míry jako ony.

Odkáslal si. „A teď, dámy, mě laskavě následujte k našemu novému výtahu.“ Ke Clařinu velkému zklamání však Josie trvala na tom, že půjdou po schodech.

* * *

Oddělení oken a mozaiky představovala jedna veliká dílna, jejíž celá jedna stěna byla prosklená, aby dovnitř mohlo proudit dostatečné množství světla. Clara, ohromená rozlohou místnosti, bloudila očima po vitrážových oknech, která ležela nebo stála na obrovských stojanech v různém stadiu rozpracovanosti. Pak se rozhlédla po dokončených kusech, které byly zavěšené od stropu a odrážely barevné paprsky do všech stran. Uprostřed místnosti se tyčily regály a v nich se třpytila skla snad všech barevných odstínů, které si dokázala představit. Napadlo ji, že tak nějak se asi cítil Alibaba, když objevil loupežnickou jeskyni s pokladem.

Belknap si přitiskl kapesník ke krku. „Rozhodně byste sem neměly chodit ve svátečních šatech, dámy. Nezapomeňte si přinést pracovní zástěry a pohodlné boty.“

Přistoupil k nim jakýsi sveřepě se tvářící muž. Nečekal, až je Belknap představí, vzal mu z ruky písemné instrukce a s mrzutým výrazem je začal číst.

Clara dobře věděla, jaké předsudky panují vůči ženám, které si hledají zaměstnání, místo aby si hledaly manžely. Zároveň si uvědomovala, že právě díky práci, kterou přijala, ji možná právě tento muž začne časem vnímat jako kolegyni, nikoli jako nepřítel, který se snaží připravit o pracovní příležitosti jiné muže.

Téměř celou následující hodinu jim Bracey irským akcentem a výrazivem vysvětloval, kde najdou který nástroj, na koho se mají v případě potřeby obracet, a koho naopak obtěžovat nemají. Prohlásil, že veškeré pracovní pokyny budou přijímat pouze od něho, a nakonec dodal, že všechny „ženské nesmysly“, jako je zbytečné tlachání, hihňání nebo dokonce flirtování bude považovat za důvod k okamžitému propuštění. Svůj výklad zakončil důrazným „Bah!“ a odkráčel pryč.

Clara se chystala pozdravit Braceyův vzdalující se zátylek, ale Josie se za ním rozběhla a začala vesele štěbetat: „Podle vašeho přízvuku je poznat, že pocházíte z Irska, pane Bracey. Prý je to překrásná země plná zelených kopců – smaragdová krajina obklopená azurovým mořem a modrou oblohou.

Doufám, že ji jednou uvidím na vlastní oči. Určitě se vám stýská po domově, vidíte?“

Bracey upřel pohled na Josii, jako by ji teď spatřil poprvé. Jeho bručavost zčásti roztála a smekl čepici, jako by se až teď rozpomněl na dobré způsoby. „Baže, slečinko, je to nádherná země. Ale stesky by mi nebyly k ničemu. Tedko jsem tady. A tady se taky setkám se svým Stvořitelem.“

Josie se usmála. „Ale přesto bych se ráda dozvěděla víc o vašem Irsku a o lidech, kteří tam žijí. Mohl byste mi o tom někdy vyprávět?“

Bracey nahrbil ramena, jako by chtěl vzdorovat úsměvu, který už už hrozil prolomit jeho zamračený výraz. „Někdy jo... třeba.“

„To je skvělé. Už se těším na příští pondělí. Já i sestra se pod vaším vedením jistě hodně naučíme.“

Clara se pokusila napodobit Josiin úsměv, ale dobře věděla, že její kouzlo mu propůjčit nedokáže. Bracey ocenil její snahu suchým pokývnutím hlavou.

Začátek tedy měly za sebou.

Belknap na ně čekal v hale. „Mohu vás doprovodit na stanici, dámy?“

Clara otevřela ústa, aby jeho nabídku přijala, ale pak si to rozmyslela. Belknap je nepochybně vzdělaný muž s velkým rozhledem a jim v jeho očích prospěje, když předvedou svůj zájem o umění. Před chvílí přece mluvila o své lásce k divadlu!

„Děkujeme za nabídku, ale jsme domluvené s přáteli, že se sejdem na Madison Square. Máme vstupenky do Metropolitanní opery na dnešní odpolední zkoušku.“

Josie se k ní se zmateným výrazem otočila. „Ale to přece –“

„Samozřejmě že to stihneme, když si pospíšíme,“ přerušila ji Clara rychle. „Vanderlingovi přece slíbili, že na nás počkají.“ Použila to nejzajímavější jméno, které ji v tu chvíli napadlo.

Belknap se zatvářil udiveně. „Na zkoušku? Nevěděl jsem, že se zkouší už v tuto roční dobu. Má to být Wagner? Nebo se akcionářům konečně podařilo německou operu porazit? Hodně se mluví o italské opeře, když je teď Verdi v Evropě tak slavný.“

Clara, zaskočená vlastní lží, zakoktala: „Já... je to... hmmm...“

„Je to Wagnerova opera,“ ujala se slova Josie. „*Zlato Rýna*.“

Teď došla slova pro změnu Claře.

„Patří k mým nejoblíbenějším,“ zakončila Josie rozhovor.

Belknap jim otevřel vstupní dveře. „V tom případě vás nebudu déle zdržovat. V pondělí se zastavím v dílně, abych viděl, jak si vedete. Přeji vám hezký den, dámy.“

Clara pevně sevřela Josiinu paži a vykročily k Madison avenue. Sukně jí vířila kolem nohou. Když se dostaly mimo doslech, se zdviženým obočím se obrátila k sestře. „Tak *Zlato Rýna*, povídáš?“

Penzion slečny Toddové, Brooklyn, Oxford Street 32

CLARA A JOSIE si sundaly klobouky a s úlevou klesly do polštářů na pohovce. Malý pokoj, který nazývaly domovem, působil útulným dojmem především díky krajkovým záclonám a několika vázám se sedmikráskami a chrpami.

„Pan Belknap vypadá jako dokonalý gentleman,“ poznamenala Josie.

„To ano, ale byl tak trochu...“ Clara se odmlčela. Nebyla si jistá, jaké slovo by měla použít.

„Malý?“ napovídala jí Josie.

Clara se zasmála. „Ani ne tak malý, jako spíš křehký a vzorně upravený.“

„Všimla sis jeho bot?“

„Bot?“

„Byly sotva poloviční než tvoje.“

Clara zdvihla sukni a odhalila zaprášené šněrovací botky, jejichž velikost rozhodně nepůsobila žensky. Pak si vzala skicák a uhel a začala skicovat. „Pan Bracey by nás byl nejradši poslal ke všem čertům, dokud jsi na něj nepoužila svá kouzla.“

„Pan Bracey je prima,“ usoudila Josie. „Má sice trochu hrubší slupku, ale mám dojem, že se to poddá. Ale pan Tif-

fany mi připadá trochu zvláštní – to, jak dokáže být v jednu chvíli přísný, ale zároveň i neklidný, starostlivý a milý.“

Josie teď spočívala v pololeže a Clara okamžitě usoudila, že takhle pozice si zaslouží skicu. „Vydrž takhle a otoč hlavu trochu doleva.“

„George povídal, že se pan Tiffany skoro pomátl, když mu zemřela první manželka a synáček.“

„Bohatství a význačné společenské postavení ještě neznamenají, že člověk prožije život, ve kterém se mu vyhnou všechny problémy, Josie.“

„Když si pomyslím, jak šťastné tady jsme, a přitom nemáme skoro nic – jen postel a pár kousků šatstva –, a když si uvědomím, jak skvělou máme rodinu, je mi ho líto. Nemyslím, že bych chtěla být bohatá. To pak člověk neví, jestli ho lidi mají rádi kvůli němu samému nebo kvůli bohatství.“

Clara se usmála, aniž vzhledla od skicáku. Ze všech tří sester to byla právě Josie, která vždycky přesně odhadla, co se skrývá v srdci člověka.

Z haly se ozvalo známé hvízdání pana Driscolla, vdovce, který si pronajal pokoj naproti nim. Ani Clara, ani Josie by si nedokázaly vzpomenout, jak a kdy se stalo, že jim začal pravidelně každý večer předčítat. Jeho výstupy se brzy staly zlatým hřebem dne. Pan Driscoll měl pozoruhodný herecký talent a pouhou změnou hlasu dokázal obdařit každou jednající postavu jedinečnou osobností a živostí. V jeho podání tak ožívaly scény a hrdinové tak, jako by stáli na jevišti přímo před nimi. Pan Driscoll měl tupý, nahoru ohrnutý nos, bradu rozdělenou hlubokou rýhou na dvě poloviny a působil poněkud drsným a omšelým dojmem. Byl natolik zajímavý, že jim už několikrát seděl modelem při skicování.

Teď stál ve dveřích a poklepával ukazováčkem na krempu imaginárního klobouku. „Slečna Toddová již zvonila poprvé k večeři, a tak mě napadlo, že bych vás mohl doprovodit dolů, mé dámy.“

„V tom případě budete první, kdo se dozví, že jsme získaly zaměštnání u Tiffanyho,“ oznámila Clara.

„Bylo to vzrušující,“ dodala Josie. „Clařina práce pana Tiffanyho nadchla a pan Belknap – to je umělecký ředitel –“

„Henry Wyckoff Belknap?“

„Vy ho znáte?“ vyhrkla Clara překvapeně.

„Před několika lety jsem zastupoval paní Belknapovou při koupi jedné komerční budovy. Je to bohatá rodina. Patří k mecenášům umění a s Tiffanyovými je pojí úzké vztahy. Belknap je skvělý chlapík, ovšem jeho matka...“ Zaváhal a pak pokračoval: „Nu, asi postačí, když řeknu, že Catherine Belknapová je vdova, pro niž je její syn velkou oporou.“ Pak se otočil k Josii. „A jak to probíhalo s panem Tiffanym u vás?“

„Položil mi jen pár otázek. Ale já jsem se hlásila na pozici pouhé učednice.“

„Můžete si gratulovat, má milá,“ pravil Driscoll s nepatrným úsměvem. „Vím, že Tiffany je v obchodních záležitostech úzkostlivě pečlivý, zvláště pokud jde o výběr zaměstnanců. A vůbec nezáleží na tom, na jak nízký nebo vysoký post se hlásí. Slyšel jsem, že dvě hodiny zpovídal dvanáctiletého chlapce, než mu dal práci poslíčka. Chudák kluk se nervově zhroutil a skončil v nemocnici na Chambers Street.“

„A já jsem zase slyšela, že pan Tiffany používá svou vycházkovou hůl jako zbraň,“ prohlásila Alice Gouvyová, která se zničehonic objevila ve dveřích vedle Driscolla. Její hlas byl mnohem chraplavější, než by člověk u tak drobné ženy čekal, ale nijak jí neubíral na půvabu. „Ale protože jsem vyrostla s Wolcottovými děvčaty v Tallmadge, mohu vás ujistit, pane Driscolle, že byly všechny vychovány tak, aby necouvly před nepřízní osudu, aniž by svedly pořádný boj.“

Vzala Clařinu ruku od svých. „Omlouvám se, ale vyslechla jsem tu zprávu otevřenými dveřmi. Moc gratuluju. Aspoň myslím, že můžu.“

Clara se vřele usmála. Alici znala celý život a měla ji ráda jako sestru. „Je snad ještě něco, co bychom měly vědět, než znovu staneme tváří v tvář tomu ničiteli psychického zdraví malých dětí?“

„Já bych o něčem věděl,“ prohlásil George Waldo a vešel do pokoje trochu zadýchaný během do schodů. Vesele odhodil klobouk na sofa a sehnul se, aby políbil Josii na čelo. „Přišel jsem se kouknout, jestli jste po rozhovoru u Tiffanyho zůstaly celé. Těším se, že nám při večeři vylíčíte všechny podrobnosti.“

„Vy zůstanete na večeři?“ otázala se Alice se zdviženým

obočím. „To jste *zase* dokázal slečnu Toddovou umluvit? To je tenhle týden už nejméně potřetí!“

George obcházel místností, dotýkal se věcí, téměř každou maličko pohnul, a přitom nepřestával vykládat: „Dostal jsem zakázku na ilustraci k článku o hnutí sufražetek a nemohl jsem si nevšimnout, jak velmi se slečna Toddová podobá Susan B. Anthonyové. Požádal jsem ji, jestli by mi seděla modelem. To, že bude mít svůj portrét v časopise *Scribner's*, ji potěšilo natolik, že mě přemluvila, abych zůstal na večeři.“

Clara znala George natolik, že věděla, že nedokáže zůstat ani chvíli v klidu a mlčet, přesto ho sledovala s určitou fascinací. Zdvihla jeho klobouk a pověsila ho na věšák. „A jaká další tajemství tedy víte o panu Tiffanym?“

George se na chvíli zamyslel. „Například to, že se narodil s vadou řeči a občas má sklon ke koktání.“

Clara pochybovačně přimhouřila oči. „To mi připadá divné. Tak zámožná rodina, jakou jsou Tiffanyovi, by si přece najala specialistu, aby ho to odnaučil.“

„Jeho otec, Charles Tiffany, měl prý své vlastní představy, jak syna vady zbavit. Podle toho, co jsem slyšel, byl přesvědčený, že by byl jakýkoli řečový výcvik zbytečným rozmazlováním a používal na Louise mnohem drsnější prostředky, především pěsti a rákosku.“

Zamžikala. „To je jistě jen zlomyslná pomluva.“

„Obávám se, že nikoli. Povídá se, že starý pán je pěkný tyran. Ale jak je vidět, Louis se svého koktání zbavil a nikdo o něm už neví. Pokud ovšem není nervózní nebo se nerozlobí.“

George přešel ke stolu, pohupoval se v kolenou a začal se probírat v Clařině portfoliu. „Proč jste se mě nezeptala, které práce byste měla vzít Tiffanymu na ukázkou?“ Zdvihl jeden z akvarelů ke světlu.

Clara mu vzala obrázek z ruky a vrátila ho do desek. „Já se vás přece ptala. Ale vy jste mi odvětil, že máte moc práce.“

„Tak jste měla požádat McBridea. Má na tyhle věci skvělé oko.“

„On byl první, koho jsem poprosila. Jenže měl plné ruce práce se svou třídou. Tak jsem šla za Dudleym Carpentere, ale ten zase narychlo dokončoval portrét nějaké dámy v Queensu. A Alice s Josií nejsou nestranné.“

George se nevěřičně zastavil před zrcadlem. „Vy jste požádala Dudleyho, aby zhodnotil vaši práci, dřív než mne? Proč? Vždyť Dud je pouhé dítě! Dobrou věc by nepoznal, ani kdyby ho praštila do nosu!“

„Dudley je jen o dva roky mladší než vy,“ podotkla Josie.

„To je pravda,“ kývla Alice. „Ale souhlasím s Georgem, že díky své štíhlé postavě působí mnohem mladším dojmem.“

George se podíval na své fortelné břicho a zamračil se. „Pořádný vítr by ho odfoukl až do New Jersey a už by ho nikdy nikdo neviděl. Já mám aspoň pořádný základ.“

„To tedy ano,“ přisvědčila Clara. Střelila pohledem ke knoflíkům na našponované vestě a otočila se k Driscollovi. „Když se pan Waldo bude dnes večer věnovat tvorbě portrétu slečny Toddové a nebude nás obveselovat, můžeme doufat, že nás pobavíte čtením jedné nebo dvou kapitol z *Bostoňanů*.“

Francis Driscoll se uklonil, kam až mu to artritické kyčle dovolily, a spiklenecky mrkl. „Jsem vám zcela k službám, *mademoiselles*.“

Manhattan, Lenox Hill, Východní sedmdesátá druhá ulice č. 27

HENRY BELKNAP a Louis Tiffany stáli u okna ve věži sídla Tiffanyových Lenox Hill. Dívali se na Východní sedmdesátou druhou ulici a v rukou drželi prázdné sklenky od brandy. Pod nimi projížděly poslední noční drožky a nahoru doléhalo tlumené cinkání postrojů.

Tiffany podal Henrymu přes jeho protesty doutník a znovu mu nalil. „Posadte se.“

Henry jen nerad odtrhl oči od noční ulice, usedl na židli naproti svému hostiteli a rozhlédl se kolem sebe. Nikde nebyl ani centimetr volného místa. Podlahu pokrývaly perské koberce, všude stály palmy v květináčích, měděné nádoby, vycpaní pávi a keramičtí sloni. Zbytek volných ploch zakrývaly dlaždice s duhovými draky a od stropu visely květiny. Měl pocit, že ho ta spousta nesourodých věcí dusí.

„Dostal jsem dopis od Sama Clemense,“ promluvil Tiffany. „Chce, abychom dokončili vitrážové okno do jeho domu v Hartfordu, než společně s manželkou odjedou do ciziny. Říkal jsem si, že by se toho mohla ujmout ta nová dívka, ta slečna...“ Opsal doutníkem ve vzduchu oblouk ve snaze vzpomenout si na její jméno.

„Wolcottová,“ napověděl Henry. „Clara a Josephine.“

„Ano, ovšem. Myslel jsem si, že by si to mohla vzít na starost ta starší. Clara. Nemělo by to být nic těžkého. Schopná se na to zdá být dost. Co myslíte?“ Zapálil si doutník a zdvihl hořící zápalku do výšky.

Henry odmítavě zavrtěl hlavou a nedůvěřivě se zahleděl na doutník, který mu Tiffany vnutil. Už jen z toho kouře se mu dělalo špatně. „Schopná? Podle toho, co jsme viděli, je mnohem víc než schopná. Má veliký talent. V její osobě jste narazil na zlatou žílu. Ale to jistě víte sám. Proto jste ji také zaměstnal, ne?“

Tiffany před sebe vyfukoval kroužky dýmu. „Její práce jsou zajímavé, to připouštím, ale ženy mají od přírody skvělý smysl pro barvy a tvary. Doufám, že slečna Wolcottová nezůstane jen u toho. Už jsem najal i jiné slibné dívky, ale vždycky to s nimi dopadlo stejně – utekly, aby se vdaly, nebo si pořídily nemanželské děti.“

Henry však cítil, že Clara Wolcottová je jiná: inteligentní, plná života a velmi odlišná od zástupu bezkrevných žen sešněrovaných v korzetech, které pravidelně okupují salon jeho matky. Ty ženské vnímal jako hejno slepic s těžkými křídly, které poletují z jednoho přetopeného pokoje do druhého, zajímají se jen o nanicovaté klepy a honosí se obrovskými klobouky, které vypadají jako lodě ověncené girlandami plující na moři vlasů. Všechny se vzdaly zájmu o jakékoli hlubší vzdělání a soustředily se na jediné – aby se dobře provdaly. To byl cíl, který zřejmě sály už s mateřským mlékem. Jako by získání manžela bylo jediným smyslem jejich života.

„Nemáte pocit, že ta dívka je tak trochu...“ Henry se odmlčel, aby našel správné slovo, a nakonec zvolil: „... zvláštní?“

Tiffany se k němu otočil od okna. „Jak to myslíte?“

„Když pominu její nepopiratelný talent a celkovou zralost, je na ní vidět, že v sobě má ohromnou cílevědomost. Jako by byla rozhodnutá dobýt si své místo na slunci a do-

sáhnout úspěchu. Ale zároveň v ní není nic lstivého a říká přesně to, co si myslí.“

„Ano, máte pravdu. Rozhodně má vlastní názor na řadu věcí.“ Tiffany vyprázdnil sklenku, a než ke dnu steklo zbývajících pár kapek, nalil si další brandy. „Pokud se její cíle nestřetnou s mými, může si být cílevědomá po libosti.“

Henry se narodil a vyrostl hned vedle sídla Tiffanyových a v Tiffanyho světě se pohyboval už dost dlouho. Znal dobře tohoto muže, který uměl být milý a velkorysý, když se mu to hodilo. Ale stejně tak dokázal být chladnokrevným a zkázonosným darebákem, kterému byly morální zásady i svědomí cizí. Opakovaně ho vídal, jak bez skrupulí připojuje své jméno k pracím, které nevytvořil a které mu nepatřily. Henry sklopil oči ke svým rukám. „Možná byste jí to měl dovolit.“

Tiffany si vyndal doutník z úst. „Co bych jí měl dovolit?“

„Aby prozkoumala své vlastní hlubiny, místo aby se držela striktních pravidel, jak to po ní bude vyžadovat firma. Mohla by vás hodně překvapit.“

„Já rozhodnu, kdy a zda vůbec dostane větší odpovědnost. Bude dělat, co jí nařídím. Musím přiznat, že náznaky domýšlivosti a drzosti jsem u ní nepřehlédl.“

Henrymu se na rtech objevil úsměv při vzpomínce, jak se slečna Wolcottová držela své myšlenky, přestože ji Tiffany neomaleně přerušoval a podle svého zvyku neustále měnil témata hovoru. Na světě bylo jen pár lidí, kteří mu dokázali sdělit svůj názor, i když se od toho jeho lišil. „Pochybuji, že by slečna Wolcottová měla kdy v životě jedinou domýšlivou nebo drzou myšlenku.“

„Jestli si tohle opravdu myslíte, jste hlupák,“ odfrkl Tiffany. „Pokud nebudeme ženy vaší generace držet pěkně zkrátka, budou chtít za chvíli volit a nosit kalhoty. A to je hodně odporná představa. Mohli bychom se dokonce dočkat toho, že by chtěly kandidovat do politiky!“

„Možná by to nebylo tak špatné. Aspoň by bylo méně válek.“

„Vaše názory, milý příteli, svědčí nejen o tom, že jste naivní, pokud jde o politiku, ale také o tom, že jste nikdy nebyl ženat. Jinak byste totiž dobře věděl, jak lživá jsou různá úsloví o slabším pohlaví.“

Ta Wolcottová je ale velmi pohledá žena, to musím přiznat. Trochu vysoká, ale kouzlo jí nechybí.“

Henry souhlasně přikývl. „Ano, má v sobě půvab a šarm, které ji dělají krásnou.“

„Půvab a šarm,“ opakoval Tiffany a ve tváři se mu náhle objevil stín smutku. „Víte, Henry, že když jsem otevřel dveře kanceláře, měl jsem na okamžik dojem, že je to May? Ta podoba je ohromující, nemyslíte?“

Henry překvapeně zavrtěl hlavou. Tiffany se jen málokdy zmínil o své první manželce a o pochmurných okolnostech, za kterých ona i malý Tiffanyho synek zemřeli. „Vídál jsem ji na matčiných odpoledních čajích, ale bylo mi tehdy teprve dvanáct.“

Tiffany se zatoulal pohledem k oknu. „V tu chvíli mi bylo, jako by se May vrátila z hrobu a chtěla, abych se jí zodpovídal ze... ze všeho.“

„Ze všeho?“

„Ze smrti našeho synáčka, z její nemoci a z její smrti. Mé chování bylo...“ Tiffany si povzdychl. „Byl jsem mladý a sobecký. Neměl jsem dost zdravého rozumu, abych pochopil, jak mnoho pro mne May znamená a jak moc mi bude chybět. Byla velmi křehká. Neměl jsem ji s sebou násilím vláčet po světě, a už vůbec ne, když čekala dítě.“

Zaklonil hlavu. „Otec mi samozřejmě dává jejich smrt za vinu. Dodnes nevynechá jedinou příležitost, aby mi to nevrátil do tváře.“ Máchl rukou. „Neměl bych se k tomu vracet. Je to zbytečně bolestné.“

Nastalo ticho, ve kterém se Henry marně pokoušel najít slova útěchy. Když se mu to nepodařilo, zdvihl se k odchodu. „Měl bych jít domů. Matka vzburcuje policii, jestli nepřijdu včas, abych jí popřál dobrou noc, donesl jí večerní čaj a dal jí valeriánské kapky. Zdá se, že pokud jí nepřipravím čaj já sám, nikdy nemá ty správné účinky.“

Tiffany si ho přeměřil přimhouřenýma očima. „Jak to, že ještě nejste ženatý, Henry? Když mi bylo tolik jako vám, už jsem měl několik let po svatbě a čekali jsme druhé dítě.“

„Pokud jde o ženy, jsem vybíravý,“ odpověděl Henry a do hlasu se mu vloudila stísněnost. „Zatím jsem nepotkal moc takových, které by mne zaujaly.“

„A těch, které by vám schválila matka, by bylo ještě

méně, vidíte?“ dodal Tiffany. „Neříkal bych tomu vybíravý, spíš výstřední.“

Henry přešel posměšek beze slova, vzal si kabát a popřál svému hostiteli dobrou noc. Na Tiffanyho kousavé způsobu si zvykl už dávno. Byla to ale jedna z mnoha věcí, na které by měl slečnu Wolcottovou upozornit.

Clara se zavrtala pod peřinu vedle Josie. Byla příliš rozrušená, aby usnula. Hypnotizovaně sledovala tanec krajkových záclon, kterými povíval lehký vánek plný vůně kvetoucích pivoňek.

„Kdyby tě pan Driscoll požádal o ruku, co bys mu odpověděla?“ zeptala se Josie.

Clara si naklepala polštář. „To, že nám občas něco přečte nebo nás vezme na zmrzlinu, ještě neznamená, že si mě chce vzít, Jo. Pan Driscoll je příjemný a milý společník, který se k nám oběma chová velmi přátelsky. To je všechno.“

„Ne, to není všechno. Copak jsi zapomněla, že když jsme se sem spolu s Alicí nastěhovaly, byl tady ubytovaný jen na přechodnou dobu, než mu zrenovují byt na Manhattanu? Nepřipadá ti divné, že tady bydlí dál, i když už má byt dávno hotový?“

„Pan Driscoll je velmi šetrný. Třeba pronajímá svůj byt za pětinasobek toho, co platí tady.“

„Claro, ty nechceš vidět fakta. Tráví s námi všechen volný čas a vypadá šťastně, kdykoli se na tebe podívá. A když o tom teď přemýšlím, řekla bych, že i ty jsi v jeho společnosti spokojená.“

„Stejně tak bys mohla tvrdit, že jsem spokojená ve společnosti George, Dudleyho nebo McBridea. To ale neznamená, že si chci některého z nich vzít. Je mi šestadvacet, Jo. Pan Driscoll je skvělý, ale proč bych se měla vdát za někoho, kdo je o jedenatřicet let starší a o kom skoro nic nevím?“ Vrhla na Josii opovržlivý pohled. „Nebudu ztrácet čas tlacháním o věcech, které se nikdy nestanou.“

„Tolik byste se k sobě hodili,“ trvala ale na svém Josie. „Jako mamičiny krbové hodiny.“

„Co má *tohle* divné přirovnání znamenat?“

„Když se na ty hodiny podíváš zezadu, uvidíš tam převody a všelijaká kolečka. Všechno do sebe dokonale zapadá, celý

stroj běží hladce a bez námahy a ukazuje přesný čas,“ vysvětlovala Josie, jako by se to rozumělo samo sebou. „Copak to nevidíš? Že ty a pan Driscoll do sebe taky takhle zapadáte?“

Clara vyklouzla z postele a posadila se na okenní parapet. „Je to hezký přírůstek a snad máš dokonce i pravdu, ale zapomínáš na jednu podstatnou věc.“

„Že tě ještě nepožádal o ruku?“

Clara obrátila oči v sloup. „Ne! Že vdané ženy u Tiffanyho nemohou pracovat.“

Venku začal padat drobný déšť doprovázený chladným větrem a zezdola k nim doléhalo zurčení vody, která stékala z okapů do sudu. „Dalo mi hodně práce, abych se dostala tam, kde teď jsem. A to nemluvím o tom, co všechno musela obětovat maminka, aby mě mohla poslat na uměleckou školu.“

„To je pravda,“ připustila Josie s pohledem upřeným na strop, „ale kdyby se se mnou něco stalo, nechci, abys tady zůstala sama bez rodiny.“

„Jenže s tebou se nic nestane. Takhle nesmíš přemýšlet.“

Clarinu pozornost zaujala malá můra, která přistála na záhybu závěsů. „Přiletěla sis pro portrét, vid?“ Můrka na znamení souhlasu zatřepotala křídly a předvedla oranžový vzor na předních křídlech a stříbřité skvrny na zadních. Clara si přitáhla skicák a nakreslila ji i se všemi detaily tykadla. Skončila, až když ji roztrásla zima.

Zalezla si do tepla vedle Josie a pozorovala, jak se světlá skvrna měsíce posunuje po podlaze, dokud jí neztěžkla víc. Hned jak ráno vstane, napíše matce, že její umělecká kariéra právě začala.

Tiffany odepjal z řetízku u hodinek malý klíček, odemkl malou přihrádku v zadní části horní zásuvky, vytáhl odtud deník vázaný v kůži a začal psát.

Lenox Hill, 7. května 1888

Louise je těhotná, porod se předpokládá v prosinci. Přišlo to hodně brzy po dvojčatech, ale ženskou stránku celé věci nechávám na jejím lékaři. Řekl jsem jí, že by bylo dobře, aby to tento-

krát byl chlapec. Hlavně kvůli otci. Se čtyřmi dcerami a jedním synem, který je po prodělaných průušnicích pravděpodobně neplodný, by jméno Tiffany nejspíš upadlo v zapomnění.

Od bratra Burnieho se žádných mužských potomků nedočkáme, to je jisté. Ten ožrala nedokáže zůstat střízlivý ani tak dlouho, aby přivedl nějakou ženu do jiného stavu. Na Burniem je dobré jenom to, že se v názoru na něj shodneme s otcem, a takových témat moc není.

Dnes večer byl u mne na návštěvě Belknap. Probírali jsme firemní záležitosti. Odešel brzy, aby uložil matku. Zoufale by se potřeboval vymanit z její dusivé nadvlády. Nedbám na špinavé pomluvy, které o něm kolují, ale nedávno jsem zaslechl nějaké řeči i v klubu. Henry má sice dokonalý čich na to, co se bude dobře prodávat, ale pokud je na klepech o jeho odporném chování něco pravdy, nebo pokud by se o něm začalo víc mluvit, nebudu to moci tolerovat.

Otec mě neustále peskuje, že prodej vážne, a to i přesto, že Stanford White přinesl smlouvu na deset velkých oken, která bychom měli dodat pro jeho poslední stavbu. Musím zařídit, aby mu z otcova obchodu poslali zlatou a smaragdovou šponu do kravaty.

Najal jsem novou designérku. Jmenuje se Clara Wolcottová. Řekl bych, že je to diamant nejlepší kvality: skvělý cit pro barvy a neobyčejně vytříbený smysl pro rovnováhu a rytmus, skvělé linie a skvělé tónování. Pořád mám před očima jednu z jejích prací, která zachycuje motýla s křídly obrácenými větrem. Bylo to tak živoucí, že jsem se ho bál dotknout, aby neuletěl z papíru. Nejprve se naučí pracovat s mozaikou a pak uvidím, jestli se uplatní jako návrhářka. Neustále se mi vynořuje před očima, především proto, že se velmi podobá May.

Slyším, jak se chůva snaží ukonejšit plačící dvojčata, která mají letní rýmu. Malý Charles se tajně vyplížil z dětského pokoje a znovu mě prosil o poníka. Simpkins se ptá, jestli chci připravit koupel, a Louise trvá na tom, abych už šel do postele.

Dobrý Bože, jak bych si přál, abych byl na marockých dunách a měl s sebou jen vodu, brandy, plátno a barvy.

Louise už stojí na schodišti a jde si pro mne. (Jsem jako štvané zvíře!)

L. C. T.

KDYBY BYL NĚKDO Claře řekl, jak se jí život během následujících devíti měsíců promění, odbyla by ho jako fantasmu. Věci nabraly rychlý spád: několik týdnů poté, co navrhla první okna, ji Tiffany pověřil vedením ženského oddělení řezání skla a pak se objednávky začaly jenom hrnout.

Na konci pracovního dne sotva dokázala dojít domů a padla do postele. Volnou chvíli, aby napsala pravidelný dopis domů, vyšetřila obvykle během oběda. Právě teď si udělala místo na pracovním stole, odsunula stranou sendvič a šálek s kávou a opatrně namočila pero do inkoustu.

Polední přestávka u Tiffanyho, 8. března 1889

Nejdražší maminko

a sestřičky Kate a Emily,

dnes ráno jsem dostala váš dopis. Nevyržela jsem čekat až do večera, a tak jsem ho četla cestou do práce a spoléhala na své štěstí, že mě nenechá zakopnout o obrubník chodníku nebo narazit do lampy. Odpověď se pokusím napsat a poslat dřív, než se vrátím k tomu šílenství, které na mě čeká v dílně. Panuje tam teď skutečný chaos – pracujeme současně na čtyřech velkých oknech spěšné objednávky a zároveň dokončujeme okna, která pan Tiffany odebral mužské dílně a přesunul je k nám. Je to hrozitánské množství práce, ale snažím se soustředit na jednotlivé úkony a kroky, které mě čekají v příštích několika minutách nebo hodinách. Když mám pocit, že mě to zavalí a že mi nezbývá než skočit do řeky Hudson, vzpomenu si, kolik let mi trvalo, než jsem se na tohle místo dostala, a má sebedůvěra je zase zpátky.

New York mě nepřestává fascinovat. Je to Mekka, která

nabízí odvážným a energickým umělcům nekonečné možnosti. Umělců je tady spousta, a když vidím to množství sběratelů umění, kteří jsou ochotni štědře zaplatit za to, co umělci vytvoří, nemohu se dočkat, až vystavím své práce veřejně.

V neděli jsem šla na procházku kolem sídla Tiffanyových, Lenox Hill, na začátku Madison avenue. Měla bys tu vilu vidět, maminko! Je to takové stračí hnízdo plné prapodivných marockých prvků, které ale jakýmsi zvláštním způsobem dodávají celé stavbě harmonii. V New York Times psali, že mnoho lidí považuje ten dům za nejoslnivější stavbu celého New Yorku. Dala bych jeden svůj zub za to, kdybych si ho mohla prohlédnout zevnitř.

Pan Belknap nás s Josií pozval na přednášku do Metropolitanu muzea. Vážím si ho každý den víc a víc. Občas dokonce zapomenou, že vedle něj vypadám jako neohrabaná přerostlá obryně. Máme podobné názory na řadu lidí, umění i politiku. Je mu osmdvacet, je tedy jen o rok starší než já, ale přesto patří k největším znalcům světa, jaké jsem kdy potkala.

Zato pan Tiffany je velmi rozporuplná osobnost: na jedné straně je to hrubián a hrabivec, na druhé citlivý umělec. Je to sice pohledný muž, ale mne nijak neokouzluje, protože příliš často vídám i jeho stinné stránky.

Vyřídíte prosím babičce, že elektrické lampy nejsou tak skvělé, jak se o nich povídá. Postrádají teplo plynových lamp, ale musím přiznat, že v jejich světle člověk vidí mnohem lépe.

Josie je v pořádku, všechno její churavění je zažehnáno. A co je ještě důležitější, je tady šťastná a spokojená.

S láskou vaše Clara

P. S.: Naši spolubydlíci našli zatoulané kotě, takové malé ubožátko. Dali jsme mu jméno Ida B. Smithová. Podle slečny Toddové se kočky začínají mýt ve chvíli, kdy se cítí milované. Ida se zatím zřejmě dost milovaná necítí, tak jsem se rozhodla ji vykoupat. Myslela jsem, že...

„Promiňte, slečno.“

Clara přestala psát a vzhledla s ústy plnými chleba a hovězího masa ze včerejška.

„Jde o to vokno, co je na něm svatá Anna. Nevím si s ním rady.“ Daniel Bracey si sundal čepici a oprášil ji o koženou zástěru.

Trvalo to sice pár týdnů, ale jeho vztah ke Claře se postupně měnil z hlubokého nesouhlasu v rostoucí respekt. Zatímco ona si získala jeho úctu, těšila se Josie Braceyové naprosté oddanosti.

„Jak to maj chlapi udělat s těma kouštíčkama na jejich rukách?“

„Víte, pane Bracey,“ usmála se Clara, „doufám, že to vaši muži provedou velmi pečlivě. Posadte se, prosím. Nedáte si se mnou jablko?“

„Ne, jabko nechci, slečno. Přišel jsem za váma, abych se voptal, jak to mají chlapi udělat s těma ždibíččkama skla. Vždyť nejsou větší než střípek!“

Kývla. Chápala, oč mu jde. „Nemáte u sebe nůž?“

Bracey vytáhl z kapsy nůž a podal jí ho. Clara začala krájet jablko na dílky. „Svatá Anna byla matka Panny Marie, vidíte?“

„No to jo, ale co to má společného s –“

„Chci tím říct, že svatá Anna má mezi světci zvláštní postavení. Je to babička samotného Ježíše Krista.“

Při zmínce o Ježíšovi sklonil Bracey hlavu. „To je fakt, slečno. V Irsku je svatá Anna patronka těch, co nemaj děti.“

Clara si ukousla z jednoho dílku a druhý podala jemu. Zaváhal, ale pak ho zdráhavě přijal. Pomyslela si, že diplomacie má něco společného s rybařením: návnadu musíte použít v pravý čas.

„Víte, pane Bracey, že to okno čeká dlouhá cesta na Floridu? Je určeno pro hlavní kostel v Saint Augustine.“

„Ne, to jsem teda nevěděl, slečno. Není to moje starost, kam pude.“

„Bude umístěno v boční kapli zasvěcené svaté Anně. Pomyslete na všechny ty bezdětné páry. Budou se tam sjíždět zdaleka, aby poklekly právě před tímhle oknem a modlily se ke svaté Anně, aby je požehnala dětmi. A později, až děti opravdu přijdou, přinesou je právě tam, právě před tohle krásné okno s jejím obrazem.“

Nabídla mu další dílek jablka. „My bychom těm lidem měli dopřát co nejrealističtější a nejkrásnější okno, jaké dokážeme vyrobit.“ Odmlčela se. „A svatá Anna by od nás

měla dostat co nejkrásnější ruce, aby těm ubohým lidem mohla žehnat.“

Zamyšleně žvýkal. „To máte pravdu.“

Podala mu poslední dílek jablka. „Slyšela jsem, jak Josie onehdy říkala panu Tiffanymu, že jste neuvěřitelně zručný a že být vaší žačkou je pro ni čest.“

Zdvihl koutek úst v náznak úsměvu. „Josie je prima žába.“

„Ano. A vy jste chytrý a zručný řemeslník. Nepochybuji, že najdete způsob, jak technicky vyřešit detaily na rukou svěťice. Já i ostatní dívky plně důvěřujeme vašemu talentu a vaší řemeslné zručnosti.“ Pomalu ale jistě navýjela vlasec.

Bracey dojedl poslední kousek jablka. Všechny známky podráždění byly ty tam. „Tak dobrá. Moh bych pro zasazení skla použít mnohem tenčí olovený pásek než obvykle.“ Usmál se nad vlastní vynalézavostí.

„Nebo byste mohl použít tenké měděné proužky. Ty by působily ještě jemněji.“

Bracey se usmál: „Bezva nápad, slečno. Zkusím udělat profily tenký jako drát.“

Cestou z Clařiny kanceláře se Bracey téměř srazil s Josií. Oba se zarděli, usmáli se na sebe a pozdravili se s lehkou úklonou, která vyjadřovala hluboký respekt. Jako by se setkali poprvé a nepracovali spolu devět hodin denně.

Josie položila na stůl skicák. „Chtěla bych slyšet tvůj názor na tohle.“

Clara si otřela ruce do zástěry a teprve pak se sklonila nad asi dvaceti detailními nákresy elegantních šatů. „Tohle jsou nejlepší návrhy, jaké jsi zatím udělala,“ prohlásila nakonec. „Mohla bys klidně pracovat pro *Godey's* nebo pro *Harper's Bazaar*.“

Josie se jí pátravě zahleděla do obličeje. „Myslíš to vážně, nebo to říkáš jen proto, že jsi moje sestra?“

„Dobře víš, že planými lichotkami ze zásady neplýtvám. Měla bys to ukázat Georgeovi. Určitě zná nějaké lidi z módních časopisů.“

Josii zmizel ze rtů úsměv a vzala Claře skicák z rukou. „Ještě nejsou hotové. Dokud je nedodělám, nechci, aby je viděl někdo jiný než ty. Zatím je nehodlám ukázat ani Alici.“

„Ale ony *jsou* hotové. Proč se tak podceňuješ, Jo? Věř své-

mu talentu! Ještě ti ani nebylo pět, a už jsi navrhovala šaty pro panenky. Maminka je přesvědčená, že nakonec budeš pracovat v Paříži pro Charlese Wortha.

Ukaž to dnes večer Georgeovi a promluv si s ním. Kdybys pár svých návrhů prodala, mohlo by nám to přinést nějaké peníze. Bůh ví, jak moc je potřebujeme.“

Clara stála před obrazem a napřáhla malířskou hůlku, aby dokončila poslední tahy, když se na prahu dílny ozvaly těžké kroky.

„Slečno Wolcottová, žádám vás, abyste mi vysvětlila každou položku v těchto výdajích!“

Spustila hůlku dolů a dala si načas, než ji opřela o stěnu. Teprve pak se otočila k W. Pringlemu Mitchellovi, viceprezidentu a prokuristovi firmy Tiffany. Jako vždy byl rozhořčený a naježený, přesně jako v den jejího přijímacího pohovoru, kdy se s ním srazila ve vstupní hale. Od té chvíle ji pronásledoval, zpochybňoval každé její rozhodnutí, desetkrát prověřoval každý výdaj a vyčítal jí dokonce i tužky, kterými kreslí.

Stál před ní v dokonale padnoucím obleku, podmračený a s perfektně zastříženými vousy. Byl vzorem dokonalosti od kalhotových manžet až po tuhý bílý límeček.

„Co jsem provedla tentokrát, pane Mitchelle?“ otázala se unaveně. „Přišel jste snad na to, že jsem zpronevěřila tři centy?“

„Rád slyším, že to berete s humorem, slečno Wolcottová,“ odušil a zamával jí před obličejem listem papíru. „Ale ujišťuji vás, že já vaše pobavení nesdílím. Kdo vám dovolil objednat tak absurdní množství skla?“ Sáhl si za ucho, vytáhl odtud tužku a začal jí důrazně tukat do papíru, jako by doplňoval chybějící tečky v textu.

„Podívejte se: Tady! (Ťuk!) Tohle je nejdražší druh skla, který máme. (Ťuk! Ťuk!) Zašla jste příliš daleko. Tímhle způsobem přivedete firmu na mizinu. Tohle neustálé plýtvání musí přestat! (Ťuk! Ťuk! Ťuk!) Vysvětlíte mi to!“

Clara mu vytrhla list z ruky a procházela jednu položku za druhou: „Tahle objednávka na vzorované tmavě zelené sklo je na lilie do okna se svatou Annou. Ano, patrně bychom mohli zvolit světlejší a levnější variantu, ale pak

bychom nedosáhli takového kontrastu s ostatními listy. Nevypadalo by to hezky a vy sám dobře víte, co by pak pan Tiffany udělal, že?“ Napodobila zvuk třštěného skla.

Od skupinky žen, které se skláněly nad stoly, kde se řezalo sklo, a předstíraly, že neposlouchají, se ozval potlačovaný smích.

Mitchell začal protestovat, ale Clara ho přerušila: „Pak je tady tahle objednávka na kobaltové sklo. Je velmi drahé, to dobře vím, ale má nahradit tu část na okně s Ježíšem v Galileji, která vzala za své pod holí pana Tiffanyho. Pan Tiffany kobaltové sklo výslovně požadoval, takže tuhle záležitost můžete vyřešit přímo s ním.

A tahle položka? Růžové sklo číslo pět? To je na květiny do okna svatého Josefa a Panny Marie. Pan Tiffany chtěl tmavě růžovou, ale protože se snažím snižovat výdaje, rozhodla jsem se pro číslo pět místo šest. Doufám, že to pan Tiffany nepozná a neodsoudí tu část okna ke zkáze. Takže se vlastně dá říci, že jsem touto objednávkou ušetřila firmě peníze.“

Mitchell mlčel. Kromě sotva slyšitelného skřípění jeho zubů zavládlo úplné ticho.

Clara přešla k další položce: „Co tady máme dál? Aha, zlaté sklo pro Ježíšovu svatozář na okně se scénou ukřižování. Bylo velmi drahé, ale je určeno *Ježíšovi*! Syn Boží si zlatou svatozář zaslouží, nemyslíte, pane Mitchelle?“

„Jste drzá ženská!“ vyškubl jí Mitchell papír. „Nevím, na co pan Tiffany myslel, když vás přijímal! Takové utrácení si prostě nemůžeme dovolit.“ Ztišil hlas: „Dokud jste tady nebyla, výdaje za sklo zdaleka nedosahovaly takové výše.“

Sundala si brýle. Její trpělivost byla u konce. „Jistě, ale od té doby, co tady jsem, se kvalita práce zlepšila. Nemyslete si, že si toho lidé nevšimli. Za poslední tři měsíce se počet objednávek zdvojnásobil. Pan Tiffany je s lepší kvalitou našich výrobků spokojený a vážně pochybuji, že by stál o to, abychom se znovu vrátili k práci průměrné kvality.“

„K čertu s tou vaší vyšší kvalitou! Přivedete firmu na buben!“

„Ne, to tedy nepřivedu. Dokonce si troufám tvrdit, že kdybyste přestal rušit práci mého oddělení, naše produktivita by vzrostla.“

Zůstal stát neschopen slova. Ústa se mu chvíli němě otevírala a zavírala jako rybě vyvržené na souš a pak se otočil k odchodu. Na vzteklý výkřik se zmohl až ve chvíli, kdy za sebou práskl dveřmi.

Clara dopadla na židli a mnula si oči. Její dívky se k ní sbíhaly.

„Proč je na vás tak nabroušený, slečno Wolcottová?“ vykřikla slečna Hodginsová, hezké děvče s vlasy barvy žhavy uhlíků. „Pořád se do vás kvůli něčemu navází. Vážně, kdybych nevěděla, jak se věci mají, podle toho vašeho věčného hašteření bych si pomyslela, že ten nevychovaný hulvát je váš manžel.“

Clara byla ale příliš unavená, aby se rozesmála. Zdvihla tedy jen koutky úst do mírného úsměvu. „Pan Mitchell zřejmě patří k tomu typu mužů, kteří neschvalují, aby ženy pracovaly a byly soběstačné.“

Slečna Ringová, nejlepši řezačka skla, se zašklebila. „Slyšela jsem, že je to nějaký příbuzný pana Tiffanyho. To je prý důvod, proč ho ve firmě trpí.“

Clara zdvihla malířskou hůlku k rozpracovanému návrhu a objasnila: „Sestra pana Tiffanyho se provdala za strýce pana Mitchella.“ Pak zaváhala. „To, že má někdo strýčka, ale ještě neznamená, že má patent na rozum nebo potřebné schopnosti.“

Když utichlo chichotání, které její poznámka vyvolala, dala se znovu do práce a pokračovala, dokud necítila tupou únavu v očích. Byla právě v dámské umývárně a oplachovala si obličej, když se objevila vzrušená Josie. „Máš hned přijít! V dílně je pan Tiffany. Přišel s tou svou holí na inspekci. Prý musí okna vidět hned teď, protože na zítřejší ráno dostal od svého otce jiné úkoly.“

V hale na ni čekal Bracey a po jejím boku se rychlými kroky hnal do dílny. „Mám pro Jeho Veličenstvo odhalit najednou všechny vokna?“

„Odhalte ta čtyři dokončená,“ odpověděla Clara. Horečně hledala svůj poznámkový blok a zároveň si uhlazovala vlasy. „Josie,“ otočila se k sestře, „ať se všechna děvčata shromáždí u jedné stěny, jak to má pan Tiffany rád. A pověz jim, že dnes nebude žádné chichotání, vzlykání ani omdlávání.“

Svlékla si zástěru a s úlevou si uvědomila, že dnes si vzala méně ošuntělou batistovou halenku. Dlaněmi si promnula bledé tváře, aby do nich vehnala trochu krve, a spěchala do hlavní dílny, kde již trůnil Louis Tiffany na vysoké stoličce. Hlavu měl nakloněnou ke straně, oči přimhouřené a s rukama sepjatýma na jednom koleni si upřeně prohlížel okno svaté Anny.

Děvčata byla seřazená u stěny jako vojáci v útvaru. I když by to nezaujatému pozorovateli nebylo na první pohled patrné, Clara viděla, jak je neplánovaná návštěva vyvedla z míry. Všechny dívky nervózně zadržovaly dech a čekaly na jeho verdikt. Daniel Bracey a Josie stáli za nimi a čekali, jakým směrem se bude drama odvíjet.

Clara přispěchala a stoupla si vedle svého šéfa. „Promiňte, pane Tiffany, nevěděla jsem, že přijdete na inspekci už dnes.“

Sjel ji kritickým pohledem. „Výslovně jsem pana Mitchella požádal, aby vás o změně plánu informoval. Musela jste na to zapomenout.“

„Pan Mitchell mi váš vzkaz nevyřídil.“ Nějak dokázala, že jí v hlase nezazněla ani stopa podráždění, které cítila.

„Na tom teď už nezáleží.“ Namířil holí na svatou Annu. „Tohle je docela dobré. Vybrala jste správnou barvu pro obličej. A lilie jsou perfektní.“

Pak seskočil ze stoličky a přikročil blíž k oknu. Mezi oběma mu naskočila vráska a začal rázovat sem a tam. Clara ze zkušenosti věděla, že je to špatné znamení.

„A co ty ruce?“ zadíval se na ni nevěřícně. „Proč nejsou dokončené?“

„Radila jsem se s panem Braceym, jak vyřešit detaily rukou svaté Anny. A pan Bracey přišel se skvělým nápadem – zasadit malá sklíčka do měděných profilů. Objednal tedy měď, kterou by měl dostat zítra. S výsledkem budete určitě spokojeni.“

Tiffany kývl k Braceymu: „Výborně, Danieli. Těším se, až to bude hotovo.“

Clara mrkla na dívky. Jedno okno měli za sebou, a to bez jediného rozbitého skla. To byl důvod k oslavě.

Tiffany přesunul pozornost k Ježíšovi v Galileji. Dlouho upíral pohled na okno a pak se mu na tváři objevil širo-

ký úsměv. „Tímhle jste překonala samu sebe, slečno Wolcottová. Je to výborné.“

„Děkuji, pane,“ odpověděla a nálada jí okamžitě stoupla. „Byl to váš nápad použít na vodu kobaltovou modř. Dokonale se tam hodí. Pan Mitchell ovšem nebyl nijak nadšen cenou.“

„Pan Mitchell nechť je pověšen za krk,“ odtušil Tiffany bez okolků a pustil se do prohlídky dalšího okna, které zachycovalo svatého Josefa a Pannu Marii v květinové zahrádě. Zdvihl hlavu se slovy: „Barevná rozmanitost, kterou jste zvolila, je skvělá, ale myslím, že koruna Panny Marie nemá ten správný odstín.“

Zdvihl hůl a udeřil jejím koncem do skla.

Clary se zmocnil pocit, že mu tu hůl musí vytrhnout a mrštít jí přes místnost. Dokonce udělala krok směrem k němu. Práce na tomhle okně byla velmi náročná. Aby ho dovedla k dokonalosti, přicházela Clara do dílny před začátkem pracovní doby a odcházela dlouho po jejím skončení.

Nedokázala zdusit tichý výkřik, když Tiffany nechával dopadat konec hole do každého dílku koruny. Skla se jedno po druhém řítila k zemi a tříštila se na drobné kousky.

„Pro tuto část by byla vhodnější sytější zlatá. Souhlasíte se mnou, že, slečno Wolcottová?“

Věděla, že ať řekne cokoli, nemůže vyhrát. Kdyby s ním souhlasila, zradila by svůj vnitřní cit pro barvy, protože sytější tón zlaté naruší podle jejího názoru uklidňující atmosféru celého okna. A kdyby vyjádřila nesouhlas, obvinil by ji Tiffany z drzosti a možná by dokonce zničil celé okno.

„Pane Tiffany, nemůže se stát, že sytější zlatá...“ hlas jí přešel do šepotu: „... poruší harmonii tlumených barev celého okna?“

Hůl vylétla vzhůru. Zamžikala a rychle si zakryla tvář rukama. Když otevřela oči, Louis Tiffany stále upřeně hleděl na okno. Hůl měl položenou přes rameno. „Mně se zdá, že správný výběr barvy je pro toto okno stejně nezbytný jako správný výběr not pro skladatele. A protože malířem jsem tady já, chci v Mariině koruně přesně ten zlatý tón, který jsem vybral, a vy ta skla v koruně vyměníte.“ Otočil se k ní: „Budete tak laskava a uděláte to.“

Za očima se jí krčila bolest. Připomínala pantera připraveného ke skoku a hrozila, že ji každou chvíli oslepí. Bylo pokořující snášet jeho tyranské chování. A bylo ubohé, že Tiffany má potřebu chovat se takhle před ostatními zaměstnanci.

V tu chvíli už stál před ukřižováním na Golgotě a prsty bubnoval do hlavičky hole.

„Je snad něco špatně, pane Tiffany?“ snažila se Clara potlačit obavu v hlase. To nejlepší, co mohla v takových situacích udělat, bylo zachovat klid.

Tiffany vyndal z náprsní kapsy list papíru, zadíval se na něj, pak přešel pohledem k oknu a ústa mu ztvrdla do tenké čárky.

Clara opatrně ustoupila a čtyřem dívkám, které stály blízko Tiffanyho, naznačila, aby udělaly totéž.

„Je to špatně!“ Znovu překontroloval údaje na papíru a stočil k ní ledové oči. „Jaké rozměry má toto okno?“

Záchvěv strachu jí zkroutil žaludek do uzlíčku. „Šest krát čtyři stopy. Pan Mitchell řekl, že chcete rozměr změnit. Požídal, že...“

Tiffany přešel těsně k oknu a nasadil si cvikr, aby si prohlédl spodní panel. „A co jsou, k čertu, tyhle hnědé skvrny u paty kříže?“

Přiměla se podívat na místo, které zkoumal. „Hory, jak jste si přál.“

Zabodl jí pohled do očí a vykřikl: „Chtěl jsem še-šedé ho-hory! A ne ně-nějaké hroudy, k-které vypadají jako ně-něco, co najdete na po-podlaze ve stá-stáji!“

Překontrolovala si záznamy v bloku. „Ale pan Mitchell tvrdil, že chcete hnědé hory, protože šedá je moc dra-“

Hůl dopadla na spodní část okna a roztržila postavu Marie a dvou římských vojáků. Barevné střepy létaly všemi směry. Zakryla si oči a doufala, že děvčata nezapomněla otočit hlavy a chránit si obličej oběma rukama, jak jim to nařídila.

„Jak se opo-opovažujete mi od-odmlouvat!“ ječel. „Nikdy jsem ne-nechtěl hně-hnědé hory!“ Znovu udeřil a hůl poslala hlavu Máří Magdaleny spirálovým letem směrem ke Claře.

Ostrá bodavá bolest nad pravým okem ji donutila uskočit dozadu. V duchu se jí na okamžik mihl obraz ostrí gilo-

tiny. Čekala. Oči odkryla, až když si byla jistá, že demolice skončila. Před sebou viděla Tiffanyho, jak stojí bez hnutí a nevěřícně civí na zničené okno, jako by nemohl pochopit, kdo to provedl. Za zády zaslechla slečnu Barnesovou, nejmladší a nejcitlivější ze všech děvčat, jak se vzlykotem utíká z místnosti.

„Ještě k těm horám,“ začala Clara a snažila se zachovat neutrální tón, „pan Mitchell odmítl koupit šedé sklo, které jsem původně objednala, protože bylo příliš drahé. Ujistil mne, že chcete hnědé hory. Protestovala jsem, ale odmítl mi vyhovět. Řekl, že –“

„Je mi jedno, co vám řekl Mitchell!“ zařval Tiffany. Dusl ke dveřím a pod nohama mu křupal sklo. „To okno předělejte na rozměry osm stop ku pěti. Upravte postavy, aby vyhovovaly novému měřítku, a hory udělejte v odstínu šedé číslo tři. A když už budete v těch úpravách, oblohu vyrobte světlejší, ale ne zase moc světlou. A přidejte ještě jednu truchlící postavu – ženu – do pravého rohu okna. Bude mít okrové šaty. A žádnou svatozář.“

Ve dveřích se otočil a křikl do tiché místnosti: „Všechna čtyři okna budou hotova a připravena k inspekci a přepravě příští středu dopoledne.“

Rozběhla se za ním. „Ale pane Tiffany, nemůžete po nás chtít, abychom –“

„Nejenže to po vás chci,“ vyštěkl, „já to bezpodmínečně vyžaduji! Jestli si vy a vaše děvčata chcete udržet práci u Tiffanyho, bude to hotovo.“

Chodbou duněl jeho hlas: „Ve středu! Hned ráno!“

Když jeho kroky utichly, začali sbírat větší kusy skla. Bracey zametal zbytek a mumlal si přitom: „Takhle plýtvat. Na mou duši, tady se válí na zemi celý jmění!“

„Moc ráda bych si promluvila s panem Mitchellem,“ prohlásila slečna Hodginsová a snažila se vyprostit ze šálu modré střepy. „Ty špatné rozměry nám udal schválně. A Jeho Výsost není o nic lepší. Měli by ho někam zavřít. Chová se jako blázen.“

Clara se zadívala na rozbité okno. Nad ztraceným časem a zmařenou prací jí usedalo srdce.

„Jste zraněná,“ přistoupila k ní slečna Ringová.

Clara se dotkla bolestivého místa, podívala se na prsty

potřísněné krví a přitiskla si na ránu kapesník. „Je to jen škrábnutí. Nic vážného. Kdybych ale vykrvácela před koncem pracovní doby, oznamte prosím panu Tiffanymu, že zítra nepřijdu.“

Několik dívek se zasmálo, ale většina zůstala vážná.

Za všechny promluvila slečna Griffinová: „Jak to uděláme, aby bylo okno hotové do středy? Do té doby nestihneme ani vybrat skla! Není možné nařezat skla na tuniky vojáků a na Mariiny šaty během čtyř dnů a k tomu ještě udělat všechny opravy! A zároveň si žádná z nás nemůže dovolit ztratit práci.“

Clara přejela pohledem vážné obličejů a potlačila pocit vlastní frustrace. „Za prvé bychom si měly gratulovat, že dvě ze čtyř oken byla přijata dobře a třetí z velké části. Jsem na vás i na vaši práci velmi hrdá. Pokud budete ochotné zůstat v dílně i po pracovní době, vím, že to dokážeme a do středy bude vše hotovo. Musím vás ale požádat, abyste pracovaly každý den nejméně o dvě hodiny déle. Včetně soboty.“

Nespokojené bručení zarazila zdviženou rukou. „Zvládneme-li dokončit okno za čtyři dny, upevníme si tím pracovní pozice. A pan Tiffany uvidí, že nejsme žádné bábovky. Je nutné, abychom jak panu Tiffanymu, tak panu Mitchellovi dokázaly, že si poradíme s čímkoli.“

Dívky jedna po druhé kývaly na souhlas a nálada v místnosti se hned vylepšila. Vlna energie, kterou kolem sebe Clara šířila, z nich udělala spiklence.

Narovnala se v ramenou. „Tak, dámy, vykročme přímo do arény Kolosea. Uvidíme, jak dokážeme naložit se lvy, kteří tam na nás čekají.“

U Tiffanyho, 12. března 1889

Moji milí,

právě jsme s děvčaty dokončily nemožné a vzkřísily okno s Ukřižováním, kterému hůl pana Tiffanyho uštědřila smrtelné rány. Jak se ukazuje, byl názor pana Tiffanyho správný a okno je díky jeho návrhům krásnější než předtím. Zdá se, že se v jeho osobě snoubí ojedinělá kombinace obchodníka

a umělce a že dokázal uniknout onomu hroznému postižení, kterým tak často trpí příslušníci bohatých vrstev – totiž že mají mimořádně špatný umělecký vkus.

Po večeri se chystám k Dudleymu. Čeká nás u něj zkouška středověké hry, jejímž autorem je McBride. Já jsem dostala úlohu králova zkaženého bratráčka, který usiluje o život krásné princezny; tu bude hrát naše krásná Alice. Pokud je zkaženost jedinou potřebnou vlastností pro mou roli, budu mít zaručeně úspěch. I George je potěšen svou postavou kata a mučitele a nijak nesdílí mé obavy ohledně nedostatku talentu. Očividně ho nadchlo, když se dozvěděl, že by měl vyloupnout princezně oko.

S láskou vaše Clara

P. S.: Je k neuvěření, že už je to rok, co tady v New Yorku udeřil Velký blizzard, ta hrozná sněhová bouře, co trvala tři dny a zanechala závěje vysoké jako dům. Na památku těch, kteří při něm zahynuli, jsem v práci recitovala Tennysonovy básně o smrti.

Polední přestávka u Tiffanyho
5. června 1889

Moji milí,
mám čas jenom na krátkou zprávu a housku s máslem. Kon-
nečně jsem zvládla horu práce, kterou na mne pan Tiffany
navalil, a dostávám se aspoň ke krátké odpovědi na všechny
vaše dopisy, které zůstaly bez odezvy.

Maminko, nač ty obavy ohledně reverenda Cutlera? Sa-
mozřejmě že nemám nic proti jeho touze dvořit se Ti. Je to
milý člověk, a pokud Ti jeho společnost přináší radost a po-
těšení, vyslyš ho a neohlížej se na nás. My všechny víme lépe
než kdokoli jiný, jak krásná a mimořádná žena jsi. Líbí se
mi představa, že Tě možná čeká romantický vztah. Ve vdov-
ském stavu jsi žila zbytečně dlouho.

Musím se vám svěřit se svým postřehem ohledně koček: je
neuvěřitelné, jak moc k nim člověk dokáže přilnout. Má ná-
klonnost k Idě B. Smithové, tomu malému nalezcovi, neustále
roste. Slečna Toddová můj postoj ale nesdílí. Když včera večer
zazvonila k večeři a všichni jsme se sešli v jídelně, našli jsme
tác, na kterém původně leželo kuře, prázdný. Ida spala tvrdě
na složených ubrouscích nacpaná k prasknutí. Zírali jsme na
tu scénu neschopni slova a všeobecné mírné zděšení přerušila až
Josie, když se s upřímným zájmem zeptala: „Myslíte, že
umře?“ Všechny nás pobavila, jen slečnu Toddovou ne.

Měním se tady ve skutečného bonvivána. V pátek večer
se společně s Georgem, Dudleym a Alicí chystáme navštívit
výroční společenský večer newyorských umělců, který se bude
konat v přepychovém apartmánovém domě Dakota. Salony
tam prý měří na délku patnáct metrů, stropy jsou pět a půl
metru vysoké a mahagonové podlahy vykládané stříbrem!